

פ ר ו ש י ל ס . ס . ס
טלגרף ועדת הפנים
שהתקיימה ביום ג' כ"ג חשוון תש"י (266.51)
שעה 8.45

נוכחו חברי הוועדה:

- ג. סינר - היו"ר
- ה. פרי
- ו. קרי
- ז. הכהן
- ח. בן-צבי
- ט. יערי
- י. סרלין

ס ו ז ס ז ח :

- מ. לפיד - סגן הפנים
- נ. ורנבלום - ממשרד הפנים
- ד. וייץ - מנהל מחלקת ההתיישבות של הוועדות היהודית
- ש. דיין - חבר-מכנס
- ע. אסף - חבר-מכנס
- ס. וילנר - חבר-מכנס
- ח. וובין - חבר-מכנס
- ד"ר י. בדר - חבר-מכנס

היו"ר ג. סינר:

הנני פותח את הישיבה.

של סדר היום-השול: עסקה בלורי של ספייה
מכוסה אלג'יה ג'. חבר הוועדה ספיר הגיב את הדבר הזה לפנינו עוד לפני
שבועיים, ורק דיון דווקא לפני הוועדה, עקר העסקה היתה, לפי האיסוף
החבר ספיר, גמור דבעה הנייה מהמחשב בגלל הסתייכות, או הסתמכות
באספה, של הצירובים הכלליים. עני ספיר הגיב את התומר הר"מ, על המצב:-

דו"ח המסיפות באלג'יה ג' - יום 3.6.51

הנני פתח את הישיבה. ירידה של הוועדה ביום 3.6.51
ב"ר חברי ספ"י ויהודי הצירובים הכלליים. הוועדה החו בגלל המסיפות
המסלוגה ב"ר היו צריכות לה קיים טיפול עם הוועדה היום. מנ"י ספ"י
טענו כי לא יורו לצירובים הכלליים להודות בעמדות. המיטרה התעוררה
והוציאה את הניין מירי בסך-הכול ע"מ. וטענתו לידי ספ"י. היום,
כ-המבט החסיני, החמישה המספרה הכלל את הניין.

ד. פולה בא אלג'יה ג' והחיל בהרצאה. במסע הנאות הו"ע
סדרין ספ"י צעט מחלוק בצעקות: "מה לא הדבר מה". התחילה קטטה
בין הנאספים שטענו כי אנו חייבים להתייחס והדבר חלע לאפשר
להמשיך בנבונת.

לפני הו"ע. מל מטרות סגדל-גד 3748 ושומר בהג המכונית
והודיע לבנות המסיפה בלתי חוסים ועליו לפנות את המ"מ
המסלוגה הנוגד רצה כי אין חוק המוסר קירות מסיפות פוליטיות. הסטל
טען כי למסיפות פוליטיות יש חוק בהרשמה סקצין המחוז. קצין המחוז
והמספרה אישור מסיבה ולא מסיפה פוליטית. הוועדה המרכב טענו כי זאת
מסיבה עם תכנית מטרותית ליד הכתיה המייכהים להם, ואין כאן למספרה
להתערב. המספרה לקחה את הנושא במכונית המיטרה למספרה סגדל-גד
וכאן רשמו את שמו. המספרה הזהירה את הנושא כי יהיו קרבנות במפס
ולכן יועצים לו לעזוב את המקום.

במסע הנאות הו"ע ספרו כי אלג'יה ג' המסלוגה בסגדל גד, מיטקלר.
המכונית הוועדה מסלוגה אל-ידי טענות ספ"י, ואיימו עליהם במסות
ובגרימת בוז למכונית. המכונית באלצה לזרור.

המטן דברי היו"ר ב. סיניץ, לאחר הקראת החומר הנ"ל:

עקר האשמה הוא, היפוא, שבע משפחות נדרסות לעזוב את המקום הזה. על-כן הזמנו את מר רענן וייץ, שיחן לנו הינפורמציה על הענין הזה.

א. פרי:
אני מבקש להעמיד על סדר היום את פרשת הבחירות במגדל-גד ועכו. דברים גלה רעאם קשורים לפרשת אלג'ייה. אני רואה את הדבר כדחוף ביותר, כי צור עומדים עשיו ערב בחירות לכנסת, וועדה זאת, שמתפקידה לדון על סדרי בחירות, ויחסי המפלגות צריכה גם לדון וענינים אלה. אני רואה את הדברים שבעשו במגדל-גד ובעכו כהפרה חמורה ביותר של ההסכם שעשה על דעת כולם, וחושב שהדבר הזה דחוף ביותר.

ב. שרי:
אני מתנגד לכך. לא יתכן שכל דבר ודבר יובא בפני הועדה הזאת. אני מציע שחבר-כנסת שיש לו חומר, יביא חומר זה ליו"ר ואח"כ לחברי הועדה, ואז יראו אם זה באמת ענין שיש לדון בו, או אם בזבוז זמן. אם יש לחבר-הכנסת פרי חומר בקשר למגדל-גד ועכו, מבקש לדאוגו, על מנת שאוכל לדאוג עם הדבר ואני לדייון.

א. פרי:
אני חושב שמה שמציע חבר-הכנסת שרי, זהו חידוש לגבי הנוהג שלנו. אינני יודע אם יש חוק או תקנון הקובע את זאת, אבל משך עתיים שאנו בכנסת, נהגו כל החברים, וגינהם גם חבר-הכנסת שרי, שלא להתיעץ לא עם היו"ר ולא אתי, אם להגיש חומר בפני הועדה, אלא היו סביאים בפני הועדה את הענין שנראה להם כחשוב.

ב. שרי:
אני רוצה לחזור על הצעתי, להציג את הענין עם החומר, על מנת שחבר-הכנסת פרי, לא יביא בפנינו סתם כותרות רועשות של העתונות.

היו"ר ב. סיניץ:
באמר לי אתמול שמו רענן וייץ מוכרח לעזוב את הישיבה בשעה 9.30. נעבור, על-כן, לשאלות סדר היום שלנו, לאחר שנשמע את דברי מר וייץ.

ב. וייץ:
סחלקת ההתיישובות נוקטת באמצעי החסור הזה של הוצאת אנשים ממושב בשלושה מקרים:-

1. מקרה אחד הוא, אם היא נוכחת לדעת, שמתישב שנמסרה לו קרקע לעבוד, אינו מעבד את הקרקע.

2. אם מתישב ספריע בעד ההתפתחות הנורמלית של המושב. אם הוא בעל גבוא, ומשתמש בכוח, או אם הוא מכניס סנהגים החורגים מהנהוג, כגון מסחר "שוק שחור", או עבירות חברתיות אחרות.

3. און התנועה האליה שתייך המושב, באה ואומרת שמתיישב מסוייט אינו מתאים למקום, והוא ספריע בדרכי שלום או בכח, לדרכי החיים האליה התנועה שואפת. במקרה כזה המחלקה בודקת את המצב ובוחרת את הפנייה, אם היא כונה מידה או לאו. אם כן, היא מוציאה את האנשים. און במקום מסוייט למשל המתיישרים הם אנשי פאג'י, שבעקרונותיה זה שמירת שבת, וזאת יענו מתיישר אחר מחלל שבת בפרהסייה, ועודד בגד עקרונות התנועה האליה שתייך המושב, און התנועה רשאית לפנות למחלקת המתיישרות ולומר שמתיישב מעכר את המורה ועובר על היסודות שעליהם התאגדו, ואז תנועה המושבים, לאחר שהיא חקרה את המצב, יכולה להוציא ת אותו המתיישר.

בכל המקרים שהזכרתי בתנוד קודם אזהרות, במקרה שמתיישב אינו מעבד את אדמתו וזי מדריכים אותו, אבל אם כל המאמצים עולים בתוהו, משתדלים להעביר את אותו המתיישר למקום אחר, שמתאים לו יותר. ברוטלייה, למשל, יש קבוצה אנשים המשתייכת לתנועת המושבים, ויש קבוצה המשתייכת למישהו אחר. שתי התנועות אסרו את המצב, ואנו לאחר סדור כספי מצדנו, העברנו את האנשים מטני מקומות, על מנת שבשניהם תהיה הרמוניה מלטה.

במקרה של אלג'ייה ב' נתמזגו שלושת העקרונות. יש כאן קבוצה די גדולה של אנשים, ולא בדקנו בציזיותיהם, און הם ציונים כלליים היום, און המועל המזרחי מחר. אני רק יודע שארבה עטל השקענו במקום, והיינו שם לא טעט, אני בעצמי בקרתי במקום שלוש פעמים. האנשים ראשית כל אינו מעבדו את אדמתם, אלא עובדים בסולל-כונה בסולל-בד. פנינו לסולל-כונה שלא לתת להם עבודה, ולא הצלחנו. את הזרעים שנתנו להם הם זרקו לריק. את הבצלים הם לא שתלו. פנינו סדריך חקלאי, מלבד המדריך החקלאי, השתדלנו לעשות את הכל על מנת לתקן את המצב, וזה לא עלה בידנו. החטא הטני של אנשים אלה, שהם בעלי נשיות להשתמש בכח, חטא בריונות, און אפשר לקרוא לזה כך. הדבר מגיע לידי כך ששולפים את הידים לטכניזם, או שמאיימים בטוש בסטן. החטא השלישי הוא, ומינני יודע און אפשר לקרוא לזה חטא, התנועה פנתה אלינו ואמרה, שהאלמנט הזה אינו מתאים, והתיישרות שהניעו את התנועה לפנות אלינו אינו מפלגתיות, אלא רק אוניקטיביות. במקרה זה נתמזגו שלושת החטאים. פנינו להעביר את האנשים לשכונת, וזאת לא הסכימו, נטינו להעביר אותם למושב אחר, וגם לזאת לא הסכימו. אינני רוצה לומר עליהם "העטבים הרעיו הללו", כי יתכן שבמקום אחר תנוח עליהם דעתם, אבל בשביל ההתיישרות הם עשבים רעים, וזאת העטבים הרעים, האלה מתקפידו לבחש. וזאת ללא כל קשר עם מפלגתיות.

ברצוני להעיר כאן הערה, בקשר לזאת שאני נמצא בפני ועדת הפנים. כזדמנו לנו מקרים, שבציג מפלגה אחת, שמו גלוסקא, הוא גם חבר-כנסת, ספיר בכמה מהישובים שלנו בהר, שהקימונו בעטל רב, והשקענו מאמצים להעביר לאנשים מדוע צריך לשבת סביב לירושלים, ולדקא בחר, ולא בעסק. הסברנו להם שנקיים משק המקיים את עצמו. ואז בא אותו גלוסקא, ומסית שם את האנשים. אני טאטער שהוא איננו פה, אבל אמרתי את זאת גם בפניו, בגלל פנייות קטנוניות ביותר. הוא בא ומסית את האנשים, ואומר להם את דברי השטחה הגדולים ביותר. שמוטיבים אותם באזור הגבול כי הם תימנים ולא אשכנזים, ששום משק לא יקום שם. הדברים האלה מטילים אור על מה שמתרחש היום, ערב הבחירות, בארץ. יש אנשים המשתדלים לצוד דגים, במים שהם חוטבים לעכורים. הגענו לידי הסכם שלא עני כל התנועות ההתיישרות ואין האחת ברוחה בקדרתה של השניה, אבל עכשיו יש מי שבוחר בקדרות כולצו, והם אינם עושים את זה לטט שמים, ולא מתוך צדקנות יתרה, אלא הם מוכנים להרוס לנו. אלה שהביאו את האשמה מוכנים לרוקן לנו אזורים שלמים. הציונים הכלליים וגרורותיהם, גלוסקא, מביאים לטעשים חסורים, ואני מבקש להזמין את גלוסקא הנה. זה לא פשוט לשכנע אנשים להתיישר באזורי גבול, ואלה מוכנים לרוקן לנו אזורים שלמים, בגלל פנייות קטנוניות ביותר.

הינר ג. מינץ: התעוררה שאלה בישיבה הקודמת, והייתי רוצה שמענה לנו על-כך, מר וייץ, מהי זכותו של תושב כטושב עובדים. לטי שייך המושב, והאם אפשר להוציא אותו מבחינה משפטית?

ג. וייץ: כל מתישב חותם על חוזה עם המוסדות המיישבים, ז"א, עם הקרן הקיימת בדבר ההחכרה של הקרקע, ועם קרן היסוד בדבר ההלוואה ההתייבותית שהיא מקבלת. בחוזה יש סעיף על-5, שם (1) הוא מינו מעבד את הקרקע, (2) פוגע בטלונט, יש יכח המוסדות המיישבים להוציא אותו מהכפר.

ד"ר ורזובלונט: יש לי שאלה למר וייץ: אנו נמצאים לפני בחירות, שמועדן ידוע גם למר וייץ. לפי חוק הבחירות יש מעיפים ידועים המסילים גם קנטות וגם ענשי חסר, על השפעה ולחץ בעניני הבחירות. הבני שואל, על-כן, אם מי אפשר, על מנת לפגוע ספקות, להשפיע את כל הפרובלמות האלה, עד ליחסי הבחירות? את כל העמלות שהתיישובות צריכה לפתור בענין זה, אני מבקש לפתור לאחר הבחירות. לפי דבריך יש חלופות, במושב העורדים, שלדעתכם יש להרוויח מסתם. לפי דעתי, דבר כזה פותח פרוט חוקי. לחץ לפני בחירות, הבני חושש שבטורד גם המושבים אחרים לפני העיות כאלה, ולכן אני מבקש לדחות את זאת.

ג. וייץ: הארות שלנו הן טבעיות; הן חבלי לידה, המשותפים לכל התנועות ההתייבותיות. למען שלם יגידו כי אנו מעוניינים בלחץ לפני הבחירות, כנמנו את כל התנועות ההתייבותיות, והגענו לתם לידי הסכם. אין אנו יכולים להפסיק את הטפול השותף, היום-יומי, והעיות אלה. לא התחלנו בדבר זה בקשר לבחירות, כי זה נמשך כבר מספר חדשים, ומוכרח להמשיך גם בזמן הבחירות. אם יש בכפר מי שמופיע במספרות הכלליות, חמוט, נוציא אותו. אם יש לפשרו הפניית העיות בקשר לכך, יפנו גם לאנשים, שהמחלקה ההתייבותית מוכנה להודיע עליהם ואופן רסמי, ויודיעו לתם להפסיק את פעולותיהם הארנסניות, הישוגיים שאינם נובעים לתם הכלל.

הי"ר ג. סינצ: אנו הזמנו גם את חברי-הכנסת דיין וזסוף, לישיבה הזאת, הואיל והם גם חברי ההנהלה של תנועת המושבים. אנו רוצים לשמוע אותם, שיספרו על המקרה המיוחד שאירע כאל-ג'ייה.

ג. טרי: ברצוני לדעת, אם אותם הישובים החדשים, סמיסדים כיום, כגון אלג'ייה, הם מושתתים על אותם העקרונות שתנועת המושבים קובעת לעצמה, או שהם מושגי ייניים.

י. גו-צבי: אני שואל באופן קונקרטי את מר וייץ, אם הכללים והתנאים הנובעים לתנועת המושבים, נובעים גם לתנועות ההתייבותיות אחרות, ואם כן, הייתי מבקש דוגמא.

ג. וייץ: כן, ואנכי דוגמא קונקרטיית על-כך. ברובטלייה, העונד הציוני לא הסכים להגדרות המוסכמות. אנו מעוררים אנשים אלה, ממושב אחד למיטבה, על מנת שיוכלו לחיות עם אנשים בעלי אותם ההשקפות. כמו שלהם. מקרה דומה היה גם בישוב של פאג'י.

י. גו-צבי: מי הן התנועות שאסכימו למדורים האלה?

ג. וייץ: התנועות שהגענו אתם לידי הסכם.

י. גו-צבי: בין קבוצת הפרטים והטריפוליאנים במלג'ייה, מהו ההבדל מהמובן הטריפוליאני? האם ההבדל הוא מבחינה דתית או מבחינת הבדלים בהשקפות פוליטיות? ועם מיזו תנועות הגעתם להסכם?

ג. וייץ: אין כאן שייכות לעניני מפלגה במישרין, אולי בעקיפין. התנועות הן הפועל המזרחי, פאג'י, העונד הציוני, חרות, ותנועת המושבים. היה כנוס אצל פר אטכול וסכסכו דברים גוררים עם כולם. אין אנו בודקים את העקרופתיהם הפוליטיות של המתיישבים, אצל אם יבואו אלינו אנשי פאג'י, וישענו שאחד המתיישבים בטורט שלהם, מחלל שבת כפרהסיה, והם מבקשים להוציאנו, נספל בענין, בהתאם לדרישה.

ח. ספירא:

לא ידוע לי מקרה מקרה כזה, שהעבירו מחלל שבת
מקורות התישבות נחת לאחרת.

ה. וייץ:

היה מקרה שבישוב של פאג'י מספר מתישבי הפריעו
לשלוח המקום, והועברו.

הי"ר ג. מינץ:

באנו היום, על מנת לשמוע, פרטים על המקרה
ש'ותו תאר לנו מר ספיר. אנחנו ננסע את זאת
מחברי הכנסת הה' דיין וספ. השאלה אל מר וייץ היתה בעצם שאלה
עקרונית, וראינו לדעת, כיצד מוציאים אנשים ממושב.

ר. וייץ:

אין אנו יכולים לקרוא למסורה, ולהוציא אותם,
ללא מספט. אנו מסתדלים להציע להם שכונים,
ולסדר אותם במקום אחר.

א. פרי:

מר וייץ הזכיר כאן, שאחד הדברים בהם מתחשבת
מחלקת ההתישבות של הסוכנות, הם העקרונות של
תנועה מסוימת, שישוב ידוע סיין אליה. ברצוני לשאול עתה, אם לעקרו-
נות אלה שייכת גם חברות במפלגה מסוימת, ז.א., אם תנועת המושבים
רשאית להוציא אדם מסויים, חבר מושב, שסיין למפלגה אחרת, שהיא לא
מפא"י, ואם נוהגים ככה לגבי מפלגות הסייכות להסתדרות העובדים, ואם
נוהגים כך לגבי מפלגות שחבריהם אינם חבריהם בהסתדרות העובדים.

הי"ר ג. מינץ:

למי נתן המושב, לתנועה או לאנשים המתישבים?
אם, למשל, רוב המתישבים בכפר מסויים, יודיעו
שאינם רוצים להיות בתנועת המושבים. מהו הדין כאן מבחינה עקרונית?

ר. וייץ:

בדרך כלל מקומות התישבות נתנים לתנועות התישבו-
תיות. זהו כלל שאנו נוהגים לפיו עוד מדאסיית
התנועה הציונית. השאלה השניה היא שיוזמית. עד כה לא נתקלתי במקרה
כזה, אבל אני יכול לתאר לעצמי, שאם רוב סכריע של כפר יחליט כי מאסר
בתנועה זו ובחרו בתנועה אחרת, מחלקת ההתישבות תקרא את שתי התנועות,
תבחן את הדברים הם כנים, ואם כן, יעבירו אנשים מתנועה לתנועה.

א. פרי:

ברצוני לשאול שאלה נוספת: האם מושב מסויים יכול
להחליט שאינו נותן מקום להסתברת למפלגה מסוימת,
לקרחת הבחירות לכנסת. האם יכולים להחליט באלג'ייה למשל, שספ"ח אינה
רשאית לערוך שם מספה, אם רצונה בכך לעשות כן?

ר. וייץ:

המחלקה להתישבות אינה עוסקת בענייני מפלגות.

הי"ר ג. מינץ:

אנו מבקשים עכשיו את החבר דיין, לספה לנו על
המקרה שקרה באלג'ייה.

ע. אסר:

עלי, קודם כל, לעודד את הפרטה בכלל. עלינו לקבל
הנחה אחת, שעסינו מעטה מאד מהפכני, כשלקחנו
אנשים חדשים בארץ, ללא כל עבר התישבותי, שלא באו לשם התישבות, אנחנו
אולם בצורה מקרית, ושלחנו אותם לבנות כפר. למעשה זה התיחסו בראשית
הדברים כמסקנות גדולה. עלינו עתה לקבל הנחה נוספת, שאם נלך עם אנשים
אלה באותם הדרכים שבהם נקטנו לגבי ההתישבות החלוצית, אזי לא נצליח.
אין אנו יכולים ללכת באותם הדרכים עם ההתישבות של העולים, בהם הלכנו
עם ההתישבות הותיקה. ברוב המקרים הנוף שהולך להתישבות אינו מסוגל
לנהל את ענייניו באופן עצמאי. סורה של מצוות מעשיות, מכבדות מאד על
המתישב. הוא לא נסא בהם בגולה, וכל צורות הארגון, החובה להסתמך
במסירה, שיטות עזרה הדדית שבלעדיהן אי אפשר להחזיק מעמד בהתישבות,
כי באים אנשים בלי אמצעים, עזרה שמבטחת בעבודה ובעזרה כספית, כל
אלה זרים למתישב החדש. כל אלה מחייבים אפוסטרופסות של גורמים מבחוץ,
במקרה זה המחלקה להתישבות. בפרט אחד מר וייץ לא דיין, וזה בעניין
הצר התחוקתי. קשה מאד להעלות על הדעת שאנו נבוא לחחנה עולים, נקח
מטמ מסה איט על משפחותיהם, ונוטיב אותם במושב עובדים, ונהיה סבורים
שכל מאת המספחות יחזיקו מעמד סם. בטעה שהעולים היו במחנות היה עלינו
לחץ חזק להוציאם במהירות האפשרית ממחנה להתישבות, וזאת ללא בדיקות

או חקירות מישיות. ידענו מראש שיהיה חלק מסויים שבטוח אופן לא יוכל להשתרש ולהסתגל לתנאים ולחובות שההתייבות מסילה. כל מתייב מתקבל לראשונה באופן זמני, והחובה אתו הוא זמני, ובסקרה שלפני תקופה, זה יכול להיות יצה רוב עד לסלוט שנים, הוא נמצא מתאים, הוא נהפך למתייב קבוע. יש עוד תנאי, והוא, שהחברה במקום גם כן מסכים לקבלתו, ושיהיה אסור הדדי של כל הצבור במקום. יש לקחת בחשבון דבר נוסף. אף פעם לא היו תנאים כאלה, שהמוסדות המיטיבים יוכלו לספק למתייב את כל הדברים הנחוצים לו, אפילו להתחלה. המתייב היה נתון תמיד לסבל. אם הוא היה סלווה בהכרה עמוקה ובהרגיזה שהוא סורף מאחוריו את כל הגשרים, אז הוא יכול לעמוד בכך. אבל אם בורט זה חסר, אז קל מאוד לבוא אליו בעניינים - הנה הצבורות לא סודרו, ואתם סובלים מחסור, ואפשר להמשיך בשורה של ציון עובדות, שהן עלולות לחסס לפי שטעוין להבאיש את ריח המספלים וההתייבות הזאת, ולססות את המתייבים נגדם. ועוד הערה כללית: גם אם לא נמצאו בורטים רבים שעשו מלאכה מכוונת זו, הרי התקדמות מועד הבחירות, עודד שורה של מפלגות או שליחי מפלגות, אינני יודע אם קבלו הוראות לכך מהסרכז שלהם, להסתמס באמצעי נוח וקל זה, ולהצביע על קשיים שישנם, על מנת לעשות מזה קפיטל מפלגתי. החבר וייץ הזכיר כאן שיטתו הטכט בין כל התנועות ההתייבותיות, שלא להקסות אחת על השניה. לי נראה, שהתנועות שעסקו בהתייבות מסס, לא עשו מלאכה זו. אבל גופים צבוריים שאינם מספלים וההתייבות היו פנויים לכך. מלבד להבאשת הריח, והסתמכות על לקויים, מלה היו גם בעתוים, היו גם שכנועים בצורת מתנות בצורת חבילות מזון, או הלוואה לסדר חסמל, או הגסחות מישיות לאנשים פנויים בתוך הטושב, על מנת להראות ליתר תושבי הטושב, שכל אלה החפצים ביקרה של מפלגה פלונית, יהנו מהטבות מסויים. כל ישוב, בשעה שיט לו הכנסות דואג להכנסת חסמל, וזה לא בג גיוט אחד, אלא במסך שנים אחדות - בכפר שלי זה היה לאחר 12 שנה. אולם יש ונאה מפלגה מסויימת ומציעה לישוב להכניס להם חסמל, וישוב זה יבהיק באורוהיו בכל הגוש. וזאת על מנת שכל הגוש יראה, כי כפר של זני, שתושביו מסתייכים למפלגת פלונית, בהינם מחסמל. זהו לא מצע של הסברה, אלא צורה של סוחד. מפלגת הציונים הכלליים פנתה לועד הפועל של ההסתדרות בתלווה על תנועת מושבי העובדים, שפינה מאפשרת להם להתקשר עם חבריהם ולפעול בישוב עין איילה. בקראה פנישה, אז ע"י מנחס לבון שהיה המזכיר של התנועה, נוכחו שני חבריה מספלגת הציונים הכלליים ושני חבריה מתנועת המושבים, ואז הבענו שהתנועה שלנו אינה בוזרת על חבריה השקפה מפלגתית, ושאינו לא באסור אפשרות של מספות, גם לא של מפלגות אחרות שאינן מסתייכות להסתדרות העובדים, אבל בתנאי שפעולת אותה מפלגה תאיה חנוכית ולא כלכלית, מתוך הנמוקים שהסברתי. באותה ישיבה הוסכם עם הציונים הכלליים, שזו היא שיטת הפעולה. ועד כמה שידוע לי, לא באו יותר תלוונות, בקשר לאותו מושב.

עכסיו אטביר לכט את הסקרה המיוחדת שקרה באולג'ייה.

הגרעין למושב הזה היתה קבוצה של משפחות, שהיתה למעשה משפחה אחת בסמ מחלוף, והיא מונה 40 בתי אב, ששם כולט כמעט מחלוף. אנשים אלה טריפו-ליטנים, שהיו חקלאים גם במולדתם, והם באו למקום הזה, עלו עליו, וקבלו אותו להתייבות. קרה עוד מקרה מענין, הנציב שלהם, שמעון מחלוף, ביום שעלה על הקרקע אבד את אסתו. היא מתה, ונקברה בקבר היחיד במקום הזה, ובזה משפחת מחלוף קדשה את המקום. אבל הכפר הזה, בועד ל-100 ולא ל-40 משפחות, והיה ברור שיש הכרח להכניס לשם משפחות נוספות. הועבר לשם מתייב ממקום אחר, שהיו לו תמיד סכסוכים באותו מקום, ושקויינו כי יוכל להסתגל יותר קל במקום החדש, והעברנוהו בהסכמתו הסלמה. אח"כ נוספו עוד כמה משפחות, כולט טריפוליטנים. לבסוף נוספו עוד 17 משפחות מעולי פרס. כל המתייבים מלבד המחלופים הם אנשי עיר. המחלופים הם אנשי עמל, המוכנים לסבל, ויש להם טשטעת פניטיג, הם מקבלים את סרותו של שמעון מחלוף. האחרים התמרדו, והתחיל טמבק בין שני האלמנטים האלה. במסך כל הזמן נסתה תנועת המושבים להשלים ביניהם, ושניהם התחרו בגאמנות למפא"י. אלה הלטינו על אלה בפני תנועת המושבים שהם אינם נמסנים למפא"י, על מנת לשאת חן.

שבויעים לפני תאריך התלוונה, היה באחת האספות ריב

גדול, וחשש למחומות דמים, מפני שאנשים אלה כולט בעלי מספרטנט סוער. באו למקום שני שליחים של תנועת המושבים שהסליטו לבסוף שלום. הוחלט שיהיו שני מזכירים, אחד מספחת מחלוף ואחד מהגוש השני, ומרכז העבודה יהיה דוקא לא מספחת מחלוף, כי באמר, שבשעה שהמרכז היה מספחת מחלוף היתה הפליא לרעה לגבי הגוש השני. אבל לאחר האספה השלוט לא האריך ימים אפילו שבוט. היה סכסוך חדש, ושני הצדדים באו לידי ההכרה שיחד אין הם יכולים להמשיך. אלה חרוצים ואלה עצלים, אלה אינם מרהבים לעבוד, עניינים שאינם

קטורי במפלגה. המחלופים טענו שהם הראשוניים, והם קברו במקום את סתיחה, והם לא יזונו מהמקום. הצענו לחלק השני לעמוד במקום יחד, ולהיות המייס-דיה של כפר, ושאליתם יצטרפו החדשים. הצענו להם סקר דרוסה מפלג'ייה ב', ז.א. יותר קרוב לגבול, פרושו מבחינת בטחון קצת יותר קשה. הם דרשו סקר יותר צפונה. הוגיל ובטטרן שלוחת רבעי שנה לא נעשו שום פעולות התייבותיות, לא היתה לנו אפשרות, להציע להם מקום אחר.

במחד הימים קבלנו **מצקה** להופיע מיד במקום, אחרת יספך שט דם. מה קרה? המחלופים הודיעו שאנשי סלוי אבינועם - הקבוצה השנייה - הודיעו בכפר שהם התקידו עם הציונים הכלליים. הציונים הכלליים קנו את הכפר מתנו-עת המושבית, ויוצאיו עתה את המחלופים. כשבנו מבטינו למקום, התנפלו עליהם בגלות הם אמנם נכון הדבר. הרגענו אותם שאין זה נכון, ושגין אנו מוכרים כפרים. קראנו לטפסה אבל אנשי שלוח הצינועם הודיעו שאין הם רוצים לבוא כלל. ז.א. הם קבלו הרחקה מהציונים הכלליים, ולכן יש מי שעומד מאחריהם להתגרות באנשי מחלופ.

עליכם לדעת, שבמקום יש מפקד טחוז - ס"ז - שמדי ערב בערב, כטמספר די גדול של אנשים יוצאים למסירה, מחלק להם נשק. בנזקק על האנשים להחזיר את הכלים. באותו בוקר הנשק לא הוחזר ע"י אנשי שפעון אבינועם. יש להבין, שאם במסיבות כאלה לא רוצים להחזיר את הנשק, זה לא ענין פשוט. באותו ערב היתה אותה האספה של הציונים הכלליים שהיה מדובר עליה בתלונה הזאת. הם"ז הודיע למטטרה האנשים לא החזירו את הנשק. סמל המטטרה בא למקום, ראה שיש אספה והגין שבמאז כזו הכרחי שלא לקיים אספות, כי זה עלול להביא לידי פתורעות חסרות.

ברצוני עתה להשיב להאשמות. היו במקום אנשינו קורן ובן-אריה. מי שמכיר אנשי אלה יודע שהם לא יגידו "תטרפו מכונניות". לדבריהם שלא אין כל שחר. כשבאים להעליל דרך להיות מיניטום של אבחה, אם הדבר מתקבל על הדעת. דבר זה הוא סקר, ללא כל התייזה שהים.

ס. וילנר: בני אצלנו קורן אסר. גדיוק אותם הדברים.

ע. אסף: האשמות אלה מבוטטות על-כך שיש באן פשהו על אמת, מפילו אם 90% מהן שקר. שאלו כאן כיצד מוציאים אנשים. במידה שיש החלטה להוציא מספר מספחות, הרי אין מוציאים החלטה זאת לפרעל, אלא לאחר שמצי-עים הצעת חזרת, לאן האנשים אריכים לעבור, או להתייבות או לשכוננים, ואני יכול למנות עשרות אנשים שהוחלט להוציאם, אבל אינם מוציאים, כי לא באו להטכט אמת. לא היו מקרים שהוציאו אנשים ע"י מטפס או מטטרה, בקטר לאמצעי לחץ, ברצוני לומר, שכל עוד שלא הגיעו להסכט עם הדם שהוא עובר למקום אחר, לא מוחזים בעוט אמצעי לחץ. כל הספורי, שלא נתנו עבודה, שלא קבלו תשלום בישך שמונה חדשים - במס"כ כל החלק השני לא נמצא על המקום למעלה ממנונה חדשים, הם סקר, מתחילתם ועד סופם.

היור"ב. טינצ: אבל היה ענין של הפסקת תקציב?

ע. אסף: טובן מפליו, שאם הוחלט שאיזה מתייטב יעזוב את המקום, אותו מתייטב לא יקבל תקציב התייבותיות, לרכישת דברים טובים. זה בוגע למשל לעגלות או כו'. עכשיו לשאלתו של החבר פרי; בעקרונות של תנועת המושבית אין חובת הסתייכות למפלגה. במושבים הותיקים לא קיימת בכלל בעיה כזאת. אני יכול להביא לכם דוגמאות של ישובים, בהם **רוב החברים** הם אנשי מפא"י ולטרות זאת לחברי מפ"ם באותם הישובים, תפקידים אחראיים. מרכז המושב בתל-חנן הוא חבר פעיל של מפ"ם. אבל נכון הוא שגם בענין זה יש הבדל יסודי בין מושב ותיק, לבין מושב של עולים חדשים. פה מי אפשר להתעלל מהעובדה, שהסתייכות למפלגה אינה הסתייכות רצינית. אבטורד שהעוליים החדשים מעירצק או סטריפוליסניה יבחרו לעצמם השקפת עולם סטויימת, אלה בהשקפת עולם של מפא"י ואלה בעובד הציוני. בטכטוכים מפלגתיים בישובים אלה בוכונו לדעת, שאם היה ברעין של מפלגה אחרת, זה הריט אפשרות של בנין הכפר. קבלנו החלטה, במידה שאנו ביזמה שלנו מארגונים אנשים, לנו מארגונים אותם על בסיס חד-מפלגתי. אם לא אנו מארגונים את האנשים, אזי המאב שונה. העובד הציוני, למשל, מחליט שהוא אינו עובד עם תנועת המושבית, ולא מקים לעצמו מושבית. תבוא עליו ברכה. אבל אלו היו באים אלינו, לא היינו

מסתלקים מזה. לא עלה על דעתנו להוציא מתישב ממושב, מפני שהוא מסתייך
למפלגה מסויימת. **עדרבא** במושב אחד החליטו להוציא חבר, בגלל מכירת
עובדיות באופן בלתי סדור. אנו רוצים שמושב המושב שלא להוציא את
אותו החבר, כי היה לנו חשד שהסבה **הרשמית** של העובדיות אינה העקר
כאן, אלא הסיבה הבלתי רשמית, של השתייכות למפלגה מסויימת.

א. פרי: אני מציע שנפסיק עכשיו את הדיון בפרשה הזאת,
ונדחה את הסכום לשיבה אחרת, ונעבור עכשיו
לדון בענין עכו. אני לא הצגתי את פרשת אלג'יה, האציג אותה חבר
הכנסת ספיר. אני חושב שגם העובדה שהיא איננה אריכה להשפיע לכדון
זה. כ"כ סחייבת אותנו דחיפות ענין עכו, ענין שעליו אנו עוד יכולים
להשפיע היום, שנדחה את פרשת אלג'יה עד לבואו של מר ספיר, ונעבור
לענין עכו.

ב. טרי: אני מתנגד לכך, שנפסיק ענין ההוצאה עלינו בדיחיה
גדולה. כך גם עלינו ענין האפגנות, המכות, והשכת,
ואח"כ גם ענין זה, בדיחיה גדולה, סגלי להכנס לחרור. לאחר כמה זמן
הענין כבר אינו חשוב. מר ספיר מצא לנכון להתישב לענין ועדת החקירה
של ג'ילי, יוציאו לפני שנסע לארה"ב. כאן הענין נובע לתנועה התיש-
בותית שבסמך שנתיים עימה עבודה סכל הישוב צריך להביע לה יקר. אני
מציע להטות - גם הענין אינו מענין את מר ספיר, אזי הוא מענין אותי.

ד. הכהן: אערה לסדר. אל יתפלה החבר טרי, אם אני לא אסרוך
בדעתו. יעידה זו מענינת אותי מאד, אבל מדוע
הביא מר ספיר את הענין הזה אלינו. וכי כבר כלו כל המוסדות בישראל?
מדוע לא פנה מר ספיר לחלקת ההתישבות, לציונים הכלליים המיוצגים שם?
רק מפני שבא איזה סמל של מסורה לאלג'יה. מפני שיש באידות, אריך
לדבר על ברור עניני בפני מחלקת ההתישבות, ואנו מוכרחים להיות קרוב
לדבר זה, ולעשות ית מוסדות הכנסת לענין של מה-בכך? אני מתפלה מר
ספר וייץ גם הנה בכלל. הוא לא היה צריך לעשות את זאת כלל. אני
מציע, שמר ספיר ילך לחרור עם תנועת המועצות. סלבד זאת, הענין לא הביע
אלינו דרך מליאת הכנסת.

ה. מינצ: הועדה הזאת מצווה להשגיח על תעמולה הוגנת לבחירות
לכנסת השנייה, ואין צורך להביא כל דבר למליאת
הכנסת. אם חבר הועדה מביא לפנינו ענין חמור מאוד של הפרת תעמולה
הוגנת לבחירות, עלינו לברר את הענין. אנו שמענו, ויכולים לסכם או
לא לסכם, אבל היתה רשות מלאה ליו"ר להביא את הדבר הזה. שמענו על
המקרה ברורות מחבר-הכנסת אסף. אני מציע עתה לוועדה שני דברים: ראשית
כל היתה שאלה עקרונית של מעמד משפטי של מושבים. אני רוצה לפנות -
בהסכמת הועדה - בשם הועדה למר המשפטים, לברר את הענין, ואם לא תסכים,
אפנה החור חבר-כנסת שלא בשם הועדה.

ב. טרי: אני מתנגד לכך.

היו"ר ב. מינצ: אז אפנה בחור חבר-כנסת. לא התכוונתי להביא את זה
להצבעה ולא אביא את זאת להצבעה. הצעתי השניה
היא, שהועדה תחליט להמליץ בפני מחלקת ההתישבות של המועצות היהודית,
שעד לאחר מועד הבחירות לא יפסיקו חברות של מתישבי במושבנים. את זאת
אביא להצבעה.

י. בו-אבי: אין כאן שאלה שאנו יכולים להפסיק בדיון, הואיל
ומר ספיר איננו. יהיה איננו זהו השמטו. אבל
עלינו להזכר שלא להכנס לתחומים של אינסטנציה אחרת, וזה לא עסקה של
ועדת הפנים, לספל בצרות ההתישבות. ועכשיו בקשר להצעתו של מר פרי:
עניינים כאלה יכולים לבוא יום-יום. אני מציע, להכנס רק לטותם הדברים
הנוגעים לבחירות באמת. איננו חס על זמננו, ומציע שנתיכנס אף פעמיים
או שלש בשבוע, אם יש צורך בכך, אבל עלינו לדעת מה עומד על הפרק.
בקשר להצעת היו"ר, שמחלקת ההתישבות לא תפסיק חגרות במושבנים עד לאחר
מועד הבחירות, הייתי רוצה לשמוע קודם כל, אם המסק לא יפגול מזה.
אם לא, איננו מתנגד, כי מו"ס בדברים כאלה במשך תמיד חדשים, ואין זה
נורא אם זה יקח חפיצה שבועות בוספיים.

י. טרלין: בני סמכותם סעד שיכולים להיות כגון חבריה, הסבורים שגין בטכנותה של ועדת הפנים לספל בענינים הנוגעים לסטירה על סוגר החירות. מבחינת שמירה על חיינו תקינים בארץ, גיין כל מקרה כזה לוועדת הפנים. הוועדה כגון תלוזה, וכמענה אליה שמענו את חבר הכנסת גסף. בני מוכן לומר, למען הוכוח, שכל מה שנאמר בתלוזה - זה שקר, ומה שמסר החבר גסף-זה נכון. אבל לא הוה ולא התלונן יכולים להיות הרופטים. לי יש אינפורמציה, שנתקו למותם הסתייגים בגלג'יה את צבורות הטיס. גסף מודר שיש כגון מיד מנד משפחת מחלופ, ומצד שני עולי טריפוליטניה החריים ועולי פרס. אבל המצב הוה כזה שהמכות היו גין הסחלו-טיב דוקא. בני רוצה לומר כזה, שגב לך, חבר גסף, יש רק אינפורמציה. אינני מוכן לומר להאינפורמציה שלך אינה נכונה. בני שאיע לוועדת הפנים תמנה ועדת טמנה קטנה שתבדוק את הדבר. כיצד אפשר לבדוק את זמם אחרת? ע"י שטיעת תלוזה ותשובה בודאי עלה תוכחו. החבר ספיר נמצא עכשיו במצב טמונה. יוצא שהוא כולו מסקר. היבתיים הוה כגור חזר מוצה, ואפשר יהיה ביטיגה זמנה לגבור את הענין. נתכנס יחד עמו, והוה יוכל לענות לדברי החבר גסף.

ח. רובין: הוצעה כגון הצעה בענין עכו, כדת וכדין. ענין זה הנו דחוף ביותר, ואם לא נעטוק בו היום, יתכן שאנו נפסיד משהו. אם אינכם רוצים לדון בדבר ולחקור אותו, הנכם מזהים את עצמכם עם המעשה שקרה בעכו. לכן בני מבקש למסר את הענין בעכו.

ד. טרי: בני מוכן לקבל את הצעתו של פר טרלין, אם כי אינני הוזהר בי מהערכתי השלילית של התנהגות פר ספיר. אם להתייחס בחברות לחבר כנסת, אז יש להתייחס באותה סידת החברות לחבר שאיננו כמו לחבר שישנו. אבל בני מבקש למסור את רשות הדבור לחבר דיין.

היו"ר ג. מינץ: החבר דיין לא רצה עדיין לדבר, ובטמע את הרצאתו בסוף הוכוח. אבל נשמעה כגון הצעה של החבר טרלין להפסיק את הדייון בתלוזה החבר ספיר, עד לשנוו של הב"ל. אם יש הסכמה כללית על-כך נוכל לעשות את זאת, ואז נשמע גם את הרצאתו של החבר דיין ביטירה הבמה. האם יש מתנגדים לכך? - אין. בענין עכו, קבלתי מכתב קטן מיו"ר ועדת הכנסת, וזו לתונו:

"ליו"ר ועדת הפנים - פר מינץ היקר!

ועדת הכנסת החליטה ללא לדון בענין החירות בעכו, כי אין זה מטמכותה, אם כי הועדה לא החליטה במפורש שזה ענין של ועדת הפנים, הרי מתוך דברי השוללים את סמכות ועדת הכנסת נשמעה הדעה שזה ענין לסמכותה של ועדת הפנים.

26.6.51

בידידות,
י. הררי

לפי זה הבני מעמיד את הענין על סדר היום, ומבקש את החבר רובין להרצות עליו בקצור.

ח. רובין: כידוע מתקיימות היום החירות בעכו. לקראת החירות התושבים הכינו תעודות זרות, לפי התהליך, שקודם מזטינים את התעודה. כשבאים למשרד הממשלה העוסק בטתן תעודות זרות, את מקבלי הודעה, שפורטסה בקול העם, שהיא נכתבה על פתק שנוטם את הנות "א" ואת השם הרשמי של מפא"י, או את האות "ע" ואת שמה של מפלגה ערבית מטויימת, יצא אחד. על הצד השני ישנה חותמת של משרד הפנים, שטם כתוב השם של משרד התקעה, ומתי עליו לקבל את תעודת הזרות, כלומר, האיש צריך לקבל את הרוטם והדור שקבלת תעודת זרות קשורה בנות "א" או "ע". בני חושב שזהו דבר חשוב, ויש בזה גם מעשה פלילי. בני חושב שיש לעשות שלושה דברים:

1. משרד הפנים דמשרד המטמטים יזיכיה להביא את האסמיה לדין;
2. יש לדבוג להפסקה סידית של עצם אפעולה, ולדבוג לדבר כזה לא ישנה להוה.

שנית, הנני מציע, ואני מקווה שיר הפנים לא יתנגד לכך, שעוד עכשיו, תיוגד מסלחת לעכו, מכל הסיעות המעונינות להשתתף במסלחת פרלמנטרית זו, שיבדקו על המקום כיצד מתנהלות היום הבחירות.

אני כ"כ מציע, שמסדר הפנים, יערוך תוך שבוע ימים, עד למליאת הכנסת הבאה, חקירה מדוקדקת, או שנשכיה, על מנת שהדבר יהיה יותר צבורי מחקירה משרדית בלבד, שהחקירה תהיה פרלמנטרית משרדית, בצורה כזאת, שאותה המסלחת שתצא לעכו לפי הצעתי הקודמת, היא תסותף גם בחקירת הדברים, היות וזה יוכל לטהר את הגזירה כולה.

יש לי כאן שתי קבלות, שעל אחת מהן נמחק במידת מה מספר הבקשה. השניה היא לגמרי בטור. דבר זה נעשה, והואיל ומוטרי הפתקאות בקשו שלא לפרטט את שמותיהם, כי הם חששו לתוצאות חפירות בעקבות דבר זה בשביל עצמם. החלטנו, איפוא, למחוק את השמות, לפני שנצלט את הפתקים. אח"כ רק הבנו שיותר קל למחוק את השמות והמספרים על הצלופים, וכך עשינו. אני מבקש יכל-זאת מחברי הכנסת שראו את הפתקים, שלא לפרטט את שמות המוטרים, והואיל וכפי שאמרתי, הם חוששים שימגלו בגלל זה בצורות שונות.

ד. הכתוב:

אנכי אהיה האחראי של ארצה לכבד את נוכחותו של הפנים כאן, ושלא ארצה לשמוע את דבריו. אבל אני רוצה לשמור אותו, באמצעות היו"ר, אם הוא כבר חקר את העניין. אם לא, הנני מציע, שנשב כאן שנית בערב, ואני מקווה שיר הפנים יוכל עד אז להשלים את חקירותיו, ולמסור לנו יותר פרטים, משיכל למסור לנו כעת.

ט. שפירא:

העניין הוא עתה בחקירה, ואני מקווה שעד לישיבת הכנסת, או עד לישיבה הבאה של ועדה זו - היום, אוכל לקבל את כל הידיעות הדרושות. אוכל רק, לפעם הרבעת הצמוד להגיד, שמסדר הפנים רגיש מאד לעניין זה, ולא יכפה על שום דבר שיביא את העניין בלוי, אם ההשטות הן מבוססות.

א. ייזולינג:

חשיבות של ברור כזה היא לפני הבחירות. החומר נספר ליו"ר ועדת הבחירות לכנסת, וע"יו למסדר הפנים וליועץ המשפטי לפני שלושה ימים. מתסול בבוקר, דרשו בוועדת הבחירות המרכזית, לשלוח את באי-כח ועדת הבחירות לחקירה, מתסול, לפני הבחירות, וזאת מבלי לפגוע בזכויות מסדר הפנים. בקולות חברי מפא"י הופל הדבר הזה, והם לא אפשרו לשלוח את הוועדה מתסול, לפרות שהיתה צריכה להיות מורכבת גם מחבריהם. זה מחייב שעוד היום תהינה מסקנות הברורים. לדעתנו אין צורך בחקירות לביטול תוצאות הבחירות, אלא יש להפטיק במצע. יש לי כל היסוד להניח שאנו ננצח בעכו, אבל אינני מעוניין בביטול הבחירות לאחר ידיעת התוצאות. אני מבקש להפטיק מיד את מהלך הבחירות בעכו, ולמנוע את פתיחת הקלפיות.

י. שפירא:

אני אפשר להפטיק את הבחירות, גם לא מבחינה חוקית. העניין נמצא עכשיו בחקירה, ואודיע לכם את תוצאותיו בהקדם.

הישיבה נועלה בשעה 11.15